Y Grŵp Trawsbleidiol ar Fenywod

Cyfarfod cyffredinol blynyddol cyntaf

Noddwyd gan Siân Gwenllian AS
10 Mehefin 2021
Zoom, 11:30 – 12:30

Yn bresennol:
Sian Gwenllian AS
Heledd Fychan AS
Joyce Watson AS
Sioned Williams AS
Yr Athro Laura McAllister, Canolfan Llywodraethiant Cymru
Catherine Fookes, WEN Cymru
Jessica Laimann, WEN Cymru
Megan Thomas, Anabledd Cymru
Natasha Davies, Chwarae Teg
Hade Turkmen, Chwarae Teg
Ele Hicks - Diverse Cymru
Lenaine Foster-Bennett, EYST
Mutale Merrill - Bawso
Tina Reece, Cymorth i Fenywod Cymru.
Debbie Shaffer, FTWW
Patience Bentu, Race Council Cymru
Jess Blair, ERS Cymru
Nia Thomas, ERS Cymru
Eleri Williams, Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol
Leigh Ingham, Plan International UK
Rachel Minto, Canolfan Llywodraethiant Cymru
Jackie Jones, Menywod yn Ewrop (Cymru)
San Leonard, Cwmnïau Cymdeithasol Cymru
Rayner Rees – Soroptimydd
Naomi Williams, Positif

Ymddiheuriadau:
Jane Dodds AS
Mike Hedges AS
Elin Jones AS
Sarah Murphy AS
Carolyn Thomas AS
Cerys Furlong, Chwarae Teg
Sara Kirkpatrick, Cymorth i Fenywod Cymru
Davinia-Louise Green, Stonewall Cymru
Eleri Cubbage, Menywod yn Ewrop (Cymru)
Diana Stirbu, Prifysgol Fetropolitan Llundain
Melissa Wood, Y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol
Abi Thomas, Plaid Cymru (Etholaeth Caerfyrddin a Sir Benfro)
Nancy Cavill, Swyddfa Julie Morgan AS

1	Croeso, Ymddiheuriadau - *WEN Cymru*
2	**Ethol Cadeirydd ac Ysgrifennydd** *Penodwyd Sian Gwenllian yn Gadeirydd y Grŵp Trawsbleidiol.*

Cynulliad Cenedlaethol Cymru
National Assembly for Wales

	Penodwyd WEN Cymru i fod yn gyfrifol am y gwaith ysgrifenyddol
3	**Cyflwyniad i'r Grŵp Trawsbleidiol ar Ferched** Dywedodd Sian Gwenllian AS fod cyfarfod olaf y Grŵp Trawsbleidiol yn y Pumed Senedd wedi penderfynu mai'r prif faterion y dylid eu trafod yn dilyn etholiadau'r Chweched Senedd oedd dulliau o sicrhau cydraddoldeb ac amrywiaeth yn y Senedd ac ym myd Llywodraeth Leol. Awgrymodd y dylai gwaith y Grŵp Trawsbleidiol newydd ganolbwyntio i ddechrau ar y camau y mae angen eu cymryd i sicrhau amrywiaeth o ran rhywedd ymhlith y rhai sy'n ein cynrychioli yn y Senedd ac ym myd Llywodraeth Leol. Fel rhan o'r broses diwygio etholiadol, roedd yn rhaid i'r broses o gynyddu maint y Senedd fynd law yn llaw â chwotâu sy'n rhwymo'n gyfreithiol i sicrhau cynnydd ystyrlon mewn cynrychiolaeth amrywiol. Roedd hefyd yn bwysig edrych ar gynrychiolaeth gyfrannol a systemau pleidleisio gwahanol fel y Bleidlais Sengl Drosglwyddadwy Sengl. Gellid ehangu ffocws y Grŵp Trawsbleidiol ac ystyried materion eraill wrth i'r gwaith ar gynrychiolaeth gyfartal ac amrywiol fynd rhagddo. Yn ôl Jess Blair, byddai angen i ddeddfwriaeth fod ar waith erbyn diwedd y flwyddyn nesaf (2022) er mwyn gweld newidiadau yn etholiadau 2026. Er bod amserlenni'n dynn, meddai'r Athro Laura McAllister, roedd llawer o waith hanfodol wedi'i gwblhau eisoes gan y Pwyllgor Diwygio Etholiadol a'r Panel Arbenigol. Pwysleisiwyd pwysigrwydd sefydlu systemau priodol ac amserol, fel y Gronfa Mynediad i Swyddi Etholedig, rhannu swyddi, presenoldeb hybrid mewn cyfarfodydd, ac adolygiad o gynlluniau mentora. Pwysleisiodd Jackie Jones bwysigrwydd mabwysiadu dull cyfannol a oedd hefyd yn hyrwyddo'r gwaith ehangach o ddiogelu hawliau merched mewn tirwedd ryngwladol sy'n newid ee drwy gyrff fel CEDAW.
4	**Diben y Grŵp Trawsbleidiol ar Ferched - Cadeirydd** Yng ngoleuni'r drafodaeth flaenorol, cytunwyd ar y diben deublyg a ganlyn: a) Cynyddu amrywiaeth a maint y Senedd ac amrywiaeth ym myd llywodraeth leol drwy bwyso am ddiwygio etholiadol a chwotâu, trefniadau gweithio hyblyg a systemau cymorth cadarn b) Hyrwyddo dulliau cryfach o ddiogelu hawliau merched
5	**Camau i'w cymryd –** Catherine Fookes, Dywedodd Catherine Fookes fod profiad yn dangos na fydd unrhyw newid ystyrlon

	heb gwotâu sy'n rhwymo'n gyfreithiol. Roedd y mater yn rhy bwysig i'w adael fel ymrwymiad gwirfoddol y byddai rhai pleidiau'n ei fabwysiadu, ond nid eraill. Drwy gyflwyno cwotâu deddfwriaethol, gallai Cymru arwain y ffordd ac arloesi wrth ddangos i weddill y DU sut y gellir defnyddio cwotâu, fel y gwnaeth wrth gyflwyno Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol. Camau i'w cymryd - Ysgrifennu at Jane Hutt, y Gweinidog Cyfiawnder Cymdeithasol, yn egluro blaenoriaethau'r Grŵp Trawsbleidiol ac yn tanlinellu'r angen i gyflwyno cwotâu - Cadeirydd / WEN Cymru - Pwyso am ymchwiliad pwyllgor i gwotâu unwaith y bydd portffolios y pwyllgorau wedi'u cadarnhau - Cael diweddariad gan Laura McAllister am ymchwil modelu - Tynnu sylw at waith ymgyrch Diverse 5050 - Casglu a chyhoeddi ymchwil ar gwotâu amrywiaeth a ddefnyddir mewn gwledydd eraill - Clywed gan wledydd a siaradwyr eraill am eu profiad o ddefnyddio cwotâu sy'n rhwymo'n gyfreithiol ac arfer gorau o ran cynlluniau mentora - Ymchwilio a gwahodd siaradwyr i drafod sefyllfa'r gwledydd hynny sydd wedi defnyddio cwotâu rhywedd sy'n rhwymo'n gyfreithiol, ee Iwerddon - WEN Cymru
6	**Y wybodaeth ddiweddaraf gan y Grŵp Menywod yn Ewrop (Cymru) - Jackie Jones** Pwysleisiodd Jackie Jones bwysigrwydd defnyddio llais Cymru mewn perthynas â CEDAW a Lobi Menywod yn Ewrop. Dywedodd fod yr UE ar hyn o bryd yn ystyried gwneud trais ar sail rhywedd yn drosedd ac awgrymodd y dylai'r Grŵp Trawsbleidiol bwyso i gadarnhau confensiwn Istanbwl mewn cyfraith ddomestig. Roedd CEDAW wedi cael sylw ym maniffesto tair plaid ac roedd yn bwysig parhau i lobïo yn y cyswllt hwn ar ôl yr etholiad. Byddai Comisiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau Dynol yn penodi Rapporteur Arbennig newydd ar drais yn erbyn menywod yr haf hwn. Cynhaliodd Lobi Menywod yn Ewrop ei Gyfarfod Cyffredinol Blynyddol yr wythnos diwethaf gan ganolbwyntio ar effaith Covid 19 a dod â thrais yn erbyn menywod i ben.
gw7	*Cloi*